

und Commentar.“ — Jako interesantno razpravo obséza poročilo c. kr. velike realke v Gorici. Tu nam direktor E. Schreiber podaja zgodovino goriške realke od l. 1861—1885., v kateri pripoveduje, kako se je ta zavod ustanovil pred petindvajsetimi leti, kakšna mu je bila ves ta čas učna osnova, po imeni navaja vse učitelje, ki so kedaj služili na ti realki in pripoveduje, kaj so učili, kaj znanstvenega spisali, in napósled po imeni, domovini, narodnosti in napredku našteva vseh 1867 dijakov, ki so se učili na goriški realki od njé početka do danes. — Ako omenimo še to, da je naš rojak g. prof. F. Borštnik v programu c. kr. gimnazije v Dubrovniku priobčil korenito razpravo „Pedagogičko razmišljanje“ in Slovenec g. profesor Janez Benigar v poročilu kr. vélike gimnazije v Zagrebu spisal „Osnutak i razvitak physicalnoga cabinetu na kr. gymnasiji zagrebačkoj od godine 1850/1 do godine 1884.“ — povedali smo vse, kar se v znanstvenem oziru za naše bralce nabaja znamenitega v letošnjih poročilih naših srednjih šol.

Wolfov slovar. Urejevanje Wolfovega slov.-nemškega slovarja se nadaljuje v započetem tiru. Gosp. prof. Pleteršnik je dognal delo do črke M, uredivši v juliji črko L do konca. Sedaj urejuje g. profesor črko O; črki M in N pa sta prevzela v delo dva pomočnika, kojih dokončano delo hoče g. profesor konečno še sam pregledati in prirediti tako, da se ne bode kazila jednota vsega dela. Urejevanje bi šlo pač že hitreje od rok, ko bi gradivo ne bilo toli množao zbrano, nego bolj previdno izbrano, ne preobloženo s samodelski skovanim blagom, nego bogato na samoraslih besedah iz naroda. — Vsakdo, ki ima torej priliko živeti med narodom in opazovati narodovo govorico in njega izvirne izraze, bode g. uredniku prav ustregel, ako mu priobči kako zbirko pristnih slovenskih izrazov — umeva se samo po sebi, da takih, ki bi utegnili biti še nepoznani. —r.

Jurija Šubica slike za novi deželni muzej so došle že pred delj časom iz Pariza v Ljubljano in kakor čujemo, bodo še ta mesec pritrjene na svoj prostor nad stopnicami, ki vodijo v prvo nadstropje muzealne palače. Sedaj so bile začasno izpostavljene v jedni vélicih dvoran novega poslopja, kjer si jih je mogel ogledati vsak prijatelj domače umetnosti. G. Jurij Šubic je imel nalogo, da nam predstavi v štirih slikah zgodovino, starinstvo, umetnost in prirodopisje. Slikar nam jih predočuje z alegoričnimi ženskimi podobami, ki se prosto dvigajo v sinjem zraku. Zgodovina je lepo žensko bitje, kateremu odeva telo rumenkast plašč. Glavo ima ovenčano z zelenim vencem, v roki pa drži staro knjigo, v katero zapisuje dela človeška. Truplo je obrneno stráni od gledalca ter jadra z belimi perutimi od nas tja v nepoznani svet, v megleno bodočnost. Z glavo pa se ozira nazaj, kakor bi hotela še jeden pogled narediti na sedanost, na prošlost. Jedenkrat še — in potem odpluje dalje, ter zapiše v knjigo minule zgodbe rodu človeškega . . . Pod knjigo je razprostrta ptica sova — znani atribut zgodovinske muze. Spremlja jo tudi genij, ki s trombo oglašá svetu dela minulih dnij. — Umetnost, predmet drugi sliki, predstavlja nam kvišku se vzdigujoča ženska podoba; z belimi perutimi pluje navzgor, hiteča za visokim idealom. V desni roki dviga lavorov venec in nad glavo se ji sveti zvezda modrosti. Leva roka drži liro. Genij, plavajoč ji na strani, nosi pa znamenja plastičnih umetnostij, kiparstva in slikarstva. — Starinstvo je upodobljeno na tretji sliki. Zopet ženska podoba, ki je obrnena proti gledalcu. V jedni roki ima grško vazo, v drugi pa dviga z roko podobo egiptovskega boga. Zlatolasi genij drži zvezek starih pergamenov ter jih prebira, kažoč gledalcu kodrasto svoje teme. — Prirodopisje, mlada, krasna ženska, stopa iz modrega neba opazovatelju nasproti. Telo ji je vitko, hoja

plemenita — pač iz zavesti, kolikega pomena je postala v najnovejši dobi. Ker je ona mlada veda, v najlepšem cvetu, ustvaril ji je umetnik tudi izmed vseh najbolj mladosten, najbolj cvetoč obraz. V jedni roki zapazujemo šopek cvetic, v drugi pa palmovo vejico in knjigo prirodopisno. Krog nje leta genij, držeč blesteč demant, in frfotajo pisani metulji; ti značijo tretjo stroko prirodopisja, živalstvo, v tem, ko cvetke in demant spominjajo na rastlinstvo in rudništvo. — Toliko o predmetu samem. O izpeljavi omenjamo, da se nam podobe takoj prikupujejo vsled idealnega vznesa in globoko premišljene sestave Slikane v préprosti, široki manéri, v modernem, realističnem tónu, kažejo nam, da umetnik ni zastoj bival v središču novega slikarstva, v Parizu. Pri jedni sami sliki, pri „Starinstvu“ opazujemo spomine na dunajske šole, a tudi na nji je genij pravo moderno, živo dete, morebiti najlepši izmed vseh. Risarija nagot je zdelana s posebno skrbjo in ljubeznijo, silhueta pri vseh izborna pogojena Barve nam svedočijo povse modernega kolorista: žive so in naturalistične ter gledalca ogrevajoče.

Slike našega umetnika bodo vsekako jedna najlepših krasov novega muzeja, jedna prvih znamenitostij lepe stavbe. Gotovo bodo ugodno vplivale na umetniški razvoj rojakov slovenskih ter jim kazale, kaj je prva umetnost.

Razven teh slik je prevzel gosp. Jurij Šubic še izpeljavo nekaterih drugih del v novem poslopji. V vestibulu je začel koncem meseca slikati na strop portrète štirih več ali menj zaslužnih mož za ustanovitev deželne zbirke: Zoisa, Vodnika, Valvazorja in Herbersteina. Obdajale bodo véliko stropno sliko, katero izdeluje brat njegov Janez, ki ima bajè delo tudi skoraj dovršeno.

„Verein der Slavisten“ pod zavetništvom g. dvorskega svetovalca in profesorja dr. Fr. viteza Miklošiča se je osnoval na vseučilišču dunajskem. Društvo ima namen združevati in v znanstvenem izobraževanju pospeševati vse dijake, ki studirajo slavistiko na Dunaji. V večernih shodih bodo člani tolmačili starejše slovanske književne spomenike ali se vadili novejših jezikov slovanskih, beroči in razlagajoči razne proizvode novejših literatur slovanskih. Društvo si osnuje tudi svojo knjižnico ter preskrbi raznovrstnih znanstvenih časopisov. Pravi člani društvu morejo biti samó vseučiliški dunajski, ki se uče slavistike; izredni člani pa morejo postati sploh vseučiliški dijaki. Podpornik je vsak, kdor plača na leto po 5 gld. v društvene namene. „Verein der Slavisten“ ima lep namen. Bog daj, da bi ga dosegel!

Kratke opazke. 5. „Pastirski list.“ — V poročilu o cerkveni književnosti slovenski v „Lj. Zvonu“ V. 383 navaja se med drugimi spisi tudi neki „Pastirski list Jakoba Maksimilijana, knezoškofa lavantinskega, kakor „Slovenec“ poroča, o prostoziidarjih.“ — To je pomota. Lavantski knezoškof je pač, kakor tudi drugi škofi, zaukazal s kratkim predložnim poročilom nemškim z dné 26. jan. 1885 v cerkvi čitati „Okrožnico Njih Svetosti papeža Leona XIII. o družbi framasonski“, a sám ni izdal nikakeršnega pastirskega lista o prostoziidarjih, torej tudi slovenskega ne. — Nego postni pastirski list za 1885 lavantskega knezoškofa, kateri bi se moral tu napomeniti, ima za tvarino peto prošnjo Očenaša z navadnim postnim naročilom. — Omenjajoč istotam „pastirski list knezoškofa lavantinskega o Ciril-Metodovi svečanosti“ pravi „Lj. Zvon“, da „odreduje po poročilu (menda zopet „Slovenčevem“) potrebno za dotične dneve.“ No razven té odredbe je v tem listu z dné 22. marc. 1885. 4°. 3 str. tudi kratek govor o življenji in še krajši o zaslugah ss. apostolov slovanskih, o katerih se med ostalim nahaja stavek: „Vsaj ga ni, ki bi dvomil, da sta onadva (Ciril in Metod) vtemeljila krščansko prosveto in omiko med Sloveni.“ Pripaziti pa nam je o tem pastirskem listu knezoškofa Jakoba Maksimilijana, da je še v originalu tudi dotično papeževo breve o praznovanji Metodove tisočletnice v lavantski škofiji pridejano pač nemškemu tekstu, a slovenskemu — ne

e—o—a